

૧૧. ૩. ૨૬

૬૮૩૨ મુશ્તની

મરકીના ત્રાસનો

ગરબો.

રચનાર

ભુરી બેન.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર

ધીરજલાલ જગીનકાશ.

મુદ્રત બોધબલ પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૫.

સને ૧૮૯૬.

કાંમત દોઢ આનો.

~~૫૮૩૨~~

ગુરતજી

૫૮૩૨

મરડીના ત્રાસનો ગરબો.

રાગ બરજાનોરરી

આદી ગણેસજીને પાય, નમુ મરજીની ઓ માય

તમે કરજો મને સાહાય

તમે કરજો મને સાહાય જોડું ગરબો હું—

સોખી મુંબઈ સરખુ શહેર, ચીતથી આવ્યા મરડી બેન

મડિવી બંદરે રહ્યા

ચીતથી ત્રણ હંદર આવ્યા, તેતો મરડી બાઈને લાવ્યા

બધા શહેરમાં ફેલાઈ

ત્યાંતો માણસ ઘણા મુવા, તેને ઉચકનાર નહી આવ્યા

ગાડે ઘલાઈ ગયા.

મુંબઈમાં બાળવા લાકડા ખુટ્યા એટલા બધા માણસ મુવા

બહુ કોપ થયો—

ત્યારે લોક ગયા ગભરાઈ ત્યાંતો નાસનાશી થઈ

તે તો ગામેગામ ગયા—

રાગ-મહાકોયરે થયેા તે કળીકાળમાનેા

મહા કેરરે વરત્યો તે સુરત શેહેરમાને,
 લોકો દુખી થયા તે મરડી થકીને. માહા.
 સરકારી તે કાયદા નીસર્યા ને,
 લોકે છાના છુપાવી તેથી રાખીયાને. માહા.
 લોકે ગામ ખહાર માંડવા પૂંખાંધીયાને,
 તે તો માંડવે જઈને વસીઆ ને. માહા.
 ઘણા ઉધનાને દરવાજે ઘણા લેનમાને,
 ઘણા વરાછાને રસ્તે જઈ રહ્યાને. માહા.
 ઘણા ઘરડા ખચારા વાતો કહેને,
 જુની આંખે તમાસા નવા દેખીયાને. માહા.
 સુરત શેહેરની રકયત ઘણી ચંકડીને,
 તેપર નહીં ધારયું દુઃખ આવ્યું ને. માહા.
 ખધા મોહોલાઓ તે ખાલી કરાવીયા ને,
 તેને મજુરા ભાગોલે રાખીયાને. માહા.
 તેના ઘરો તે ઘોઈ નાખીયાને,
 તેને છાપરેથી નળીયાં ઉકેલીયા ને. માહા.

રાગ-મને મુકી ગયા તે મારો દલડોળો.

સુરત જેઠેરની તે આફત શી કહું ને,
 ઉધનાને દરવાજે બજ્યાં ને પુરી થાય છે ને;
 ત્યાં તો અગ્નિ માતા ઉલટ્યા નેરે. સુરત,
 ત્યાં તો આગ લાગીને માંડવા બહુ બળ્યા નેરે,
 ત્યાં તો ચોકશીઓનું નુકશાન બહુ થયું નેરે. સુરત,
 ક્યારેય નાથાના ત્રીલુભાઈ કહેવાય છે નેરે,
 તેના માળસ મુલા ને દુખી બહુ થયા નેરે. સુરત,
 વેરાળીસઝાને રાંકરલાલ છે નેરે,
 બેના સામન સાથે ટુંકાય છે નેરે. સુરત,
 કે તેના સામન બળ્યાને નુકશાન બહુ થયું નેરે,
 કે તેના ઘરખોદી ગબારા પાડીયા નેરે. સુરત,
 કે પાસ લઈને સુરતથી લોકો જાય છે નેરે,
 તે તો આનંદમા રોકાય છે નેરે. સુરત,
 કે તેને નવડાવે ને લુગડા ખોળાય નેરે,
 કે દસ દહાડા કોરંટીમાં રખાય છે નેરે. સુરત,
 કે કોરંટીમાં ખવાડવા સારૂ તે ઉઘરાયું ચાલ્યું નેરે,
 ઘણા લોકોએ રૂપીયા ભર્યા નેરે;
 મોટ મોટાની મદદ બહુ મળી નેરે. સુરત,

સગ-ગોસ્વામીનો—

કેર વરત્યોરે રાંક સુરતપર ભારી,

મરકી એ કીધી ખુવારી.

સંવત ૧૯૫૩ ને સાલેરે,

મરકી સુરતમાં બહુ મહાલેરે.

ચોપનમેરે વાળ્યો દુનીયાનો દાટ,

દુનીયા થઈ ગઈ ભુગટી.

સાખી.

કારતક મહીને કોરંટી કહાડીરે,

તેથી લોકોને દુખ ભારીરે.

પાકીમાથી કાચીમાં નાખિરે

ત્યારે શહેરમારે ફરવાની રજા આપે. મરકી

સાખી.

લોકો જરાએક માદા થાયરે,

ત્યારે ઇસ્પીટાલમાં લઈ લેયરે.

મોટા દાકતરોથી માવજત થાયરે

લોકોરે તેને નકામા વગોવે.

મરકી.

સાખી.

પછી હીંદુ ઇસ્પીટાલ નીસરીરે.

ત્યારે લોકો થયા જરા ખુશીરે.

(૬)

હરદેવરામે સાબાશી લીધીરે,
મડમ શાહેબરે દરદીને મેવા આપે. મરકી.
સાબી.

સૌના ઘર બળેથી ઘાવેરે,
બુતા મામન બાળી નાખેરે;
બંબાઆરે ઘણાક બાગી ગયા. મરકી.
સાબી.

પછી મહા મહીનો તો આ બંગારે,
મેવરામે કાંઈ તમા લેવરે.
ત્યાં લોડાને રોડમા લીધેરે,
પાંચ રૂપીયેર ગાડા ફરીત ઘેર આવ્યા. મરકી.
સાબી.

મરકી મહાલે છે ગામે ગામરે,
લોડા નામે 'ડા રામોદામર.
લોડો ઘણાએક મારને વધ રતારે,
સુરતમેરે ઉબડ જેવુ દોરે. મરકી
સાબી.

સ્ટેમનપર નાડ તપામેરે,
ઘણા લોડોને રોકી ગમેરે.
નાણા આપે તે છુટી બાયરે,
ગરીમ લોડોનેરે દશ દહાડા કોરદીમા રાખે. મરકી.

(૭)

સાખી.

બાર જાગને મેં મખર કીધારે,
 તેણે પાસ કોઈ કોઈને દીધારે.
 તેથી લોક ઘણા વભરાયારે,
 કંઈક લોકોરે મનમાં બહુ મુંઝાય. મરકી.

સાખી.

એકલીન શાહેએ ધારે કાડ્યારે,
 સો ઘર ધોળાવી નાખારે.
 પાસ આપતારે મહેનત તો નહીં આપી. મરકી.

સાખી.

બાપટ સાહેબ છે બહુ સારારે,
 એને લોકોની છે બહુ દયારે.
 એ આવેથીર લોકોને ધીરજ આવી. મરકી.

મંમ માગા કરજો મહેર,
 માને કરજો લીલા લહર;
 ગરબો પુરાણ પ્રેમ.

રાગ ગીરધારીને

ગુલ

કેર વરત્યારે રાક સુરત પરભારી,
 મરકીએ કીધી ખુવારી.
 સત અરાડસે સતાણુની સાલેરે,
 મરકી સુરતમાં બહુ માહાલેરે.

(૮)

જીલ.

સુગત રોહરમા મરકી આવીરે,
ઘણા લોકોને ઘભરાવીરે.
મરકી દુઃખ ઘણું લાવીરે,
મથમ ઉંદરને મરકી લાગુ થાયે.
મરકી સુરતમાં ખડુ માહાલે
સાખી.

મરકીરે તેંડતો કોપ ઘણા કીધા,
ભોગ ઘણા માણસને લોધે.
મરકીરે તેં દુઃખ ઘણા ફીધા,
લોકોને ઘણા પાયમાલ કીધા.

જીલ.

કોઈના ઘરમાં ઉંદર મરી જાયરે
તેનું ઘર તે ખાલી થાયરે
ઘરના લોકો નાસી જાયરે
કોઈના ઘરમારે ભાડે રહેવાને જાય. મરકી
સાખી.

ત્યાર પછીરે માણસને લાગુ થઈ
તેનાથી ઘરમાં રહેવાય નહીં
ખબર પડે તો સરકાર પકડી જાયે,
બાકરી કરવાને માણસ સાથે જાયે.

(૯)

કુલ.

કોઈના ઘરમાં મરી જાયરે
તેને ગાડે ઘાલી લઈ જાયરે
તેના કપડા બાળી નાખેરે
તેના ઘરનાનેરે લોકોને લખી જાયે. મરકી.

સાખી.

ઘરના લોકોરે કોરન્ટીનમાં જાય
ત્યાં પંકર દહાડા રખાયે
પાસ મળે તોરે ઘેર જવાય
ઘર પાસ કરાવી રહેવાય

કુલ

મરકી તું તો ચુના ઘોળાવેરે
છાપરા હોઝેલી ઘર ઘોવડાવેરે
કોઈના ઘરમાં જો કેસ થાયરે
તો ઘર પાંચ ઘોવાયરે. મરકી.

સાખી.

હેલ્થ કેમ્પરે કાચી કુવોરેન્ટાઈન કહેવાયે
પાસ લઈને આવાયે જવાયે
સેગ્રીગેશન કેમ્પરે પાકી કોરેન્ટાઈન કહેવાયે
ત્યાંથી જવું હોય તો ન જવાયે

કુલ

ઘણા લોકોના માણ જાયરે
 ઘણાના ઘર ઉજ્જડ થાયરે
 લોકોની પાચમાસ થાયરે
 મરકી તુંતોરે લોકોને ગભરાવે મરકી.

સાખી.

આગગાદી બંધ થઈ ગઈ
 પાસ પીના જવાય નહી
 પાસ પીના જાય તોર કોરનટ ઇન્દ્રમાં રખાયે
 જુલું હાય તો સેકન્ડ કમામનાં જવાયે

કુલ.

જે દોઢ બહાર ગામથી આવેરે
 તેને દવા નાંખી નવડાવેરે
 તેના કપડા ધોવડાવેરે
 ગરમ કપડા હાય તો રખાવે. મરકી

સાખી.

કોરનટાઈનમારે દશ દહાડા રખાયે
 તેને જતમીનપર ફેંકાડાયે
 રત્ન લઈને તે ઘેર જવાયે
 દશ દહાડા નાડ જોવાયે.

કુલ

સંવત ઝાગણીએ ત્રેપતની સાલેરે
 મરકી ઘણી સુરતમાં મહાલેરે
 મરકી તેં રૂપ એને લાધારે
 મરકી તુંતો ઘણાને ગભરાવે મરકી
 સાખી.

મરકી તેં તોરે માન ઘણાના માંડયા
 તોર, હજી નથી તોડયા
 મરકારે તં ગભરાવ્યા બહુ ભારી
 બનેવારીએ કાઢ્યા ખુવારી.

કુલ

મરકી તે તો ઘોળે દીનિ ઘાડ પાડીરે
 લાગ્યા આની ઘણી બહીષ્કારીરે
 સુરત શહેરમાં મરકી આરીરે
 મરકારે તું લાંચીઆને ઘણી ફક્તી મરકી.
 સાખી.

દશ છોડીનેરે વગડે કાઢ્યા વાસ
 લાગ્યા જોને ઘણા ત્રાસ
 શહેર છોડીનેરે માંડયા બાંધી રહ્યા
 લોકો ઘણા દુઃખીઆ થયા

કુલ

ખારે ભાગોળે માંડવા ખંધાવેરે
ત્યાં તો લોકોને વસાવેરે
ઘણું શહેર ખાલી કરાવેરે
ત્યાં તોરે ખજાર મંડાયે મરકી.

સાખી.

મરવર તેં આ શું કીધું
દુનીઆને દુઃખ ઘણું હીધું
વત્સાદેરે ઘણાને સુખ હીધું
લોકોએ સુખ માની લીધું

કુલ

ઘોઠલે આંચો માહ માસરે
તેમાં વરસાદે કીધો વ્રસરે
દુનીઆની લેતાં તપાસરે
વરસાદેરે તે તો લોકોને રળ અપાવી. મરકી

સાખી.

વરસાદે કીધી લીલા લહેરેરે
દુનીઆની પર કરી મહેરેરે
વરસાદેરે ઘણું સાર કીધુંરે
દુનીઆએ સુખ માની લીધું

(૧૩)

હુલ.

સૌ ગયા કલેકટરને દવારે
રજા લઈને આળ્યા ઘરે
મેઘે કી-ઠી લીલા લહરે
વરસાદરે તું તો સીલ તોડાવે. મઝી.

બલુલનો ગરબો.

સુરતમાં તો ચીનથી ચીના આળ્યા
તે તો અજબ તમાસો લાળ્યા
એના ખીલથીરે સર્વેને ચેતાળ્યા
કરી ટીકીટ તેમાં નહીં ફાળ્યા

સાખી.

બલુલનો કહું વીસ્તારે
પહોળું જોતામાં ગજ બારે
લંબાઈ તે અરાઢ વારે
જોવા સરખારે જખરા ખેલ મચાળ્યા—ચીન
ભર્યા ધુમેરે તેથી દખાચે ઘરું
જાણે વગર સીખરતું દહરું
થયું હંચુરે જોવો પર્વત ગેરું
શું થાસે એ પુરૂષ કેરું

(૧૪)

સાખી.

એક ચીતે જીવે નરનારે
ઘાગા લોકો છે, સામે પારે
એકા નીરખે બલુનને બહારે
પુલવાળાને રે રંગતે રળાવ્યા—ચીત
ઉડ્યો હોયારે ઝડ ગયો આકાશે
છત્ર પુરૂષ છે એની માથે
એના જીવનીરે કોઈને નથી આસ
એની દેવે કરી તપાસ

સાખી.

બલુનને વીદાય કીધુરે
છત્ર દંડ તે હાથમાં લીધોરે
એને પવને ઉતાર્યા સીધોરે
પડ્યો બેઠમારે માણિકજી રથ લાવ્યા—ચીત
ઘણું હનેથીરે બેસાડ્યો પોતાની જોડે
અલબેલો ઇનામને કોડે
ઘોડે બેસીનેરે સ્વારો અગાડી દાડે
ખસો ખસો કેહતા જાય મોઢે

(૬૫)

સાળી.

બેઠો રથમાં ઠરીને ઠામરે
ખીજા હાથે કરે સલામરે
થયું સુરનમાં એનું નામરે
આવ્યો બાંદરે રે સૌકોને મન લાગ્યા—ચીન
થયો કુડાકો, રે જાણે ગગન ગડગડીચો
અધ ગાઉ તે ઉચો ચડીચો
સારા શહેરમાં રે સૌ કોની નજરે પડ્યો
ઝાડ પવન કોઇને નવ નડીચો

સાળી.

અમલદારે ઈનામ આપ્યારે
બેન કહે છે તે ભુરી બેનરે
હવે જાસે પોતાને ગામરે
નાણા આપ્યારે સૌકોને મન લાગ્યા—ચીન

આ ચોપડી નીચે લખેલા ઠેકાણુથી મલશે.

સુરત -- વૌરા અખદુલહુસેન હખીયુદલા છકાપીર

એમ. જ. પોસ્ટવાલા નાણાવટ

દી. સી. બ્રધર્મી કોન્ડ કો. ખાલાજી રોડ

આદરજી રાનામજી ફેલાવાલા કણપીઠ

મુંબઈ--વશનજી પ્રમાનંદ ચાહવાલા

વડોદરા--નાનાસા જેઠાસા હમ્મણવાડ

અમદાવાદ --આર. પી. પટેલની કુાં નણદરવાળા

